

Innst. S. nr. 123

(2008–2009)

Innstilling til Stortinget fra finanskomiteen

St.prp. nr. 32 (2008–2009)

Innstilling fra finanskomiteen om statlige lån til Eksportfinans ASA

Til Stortinget

1. SAMMENDRAG

1.1 Innledning og sammendrag

Eksportfinans ASA (Eksportfinans) er en sentral tilbyder av konkurransedyktig finansiering til norsk eksportindustri. Fram til sommeren 2008 gjorde selskapets høye kredittverdighet det mulig å få lån til gunstige betingelser i internasjonale kapitalmarkeder. Utviklingen i kapitalmarkedene høsten 2008 har gjort det stadig vanskeligere å få langsiktige lån. Virksomheten til Eksportfinans forutsetter at selskapet har tilgang til innlån med lang løpetid. Som følge av situasjonen i kapitalmarkedene har kundene innen eksportfinansiering siden slutten av september 2008 blitt gitt lånetilsagn med forbehold om tilgang til langsiktig finansiering. Manglende tilgang til lange lån i det internasjonale markedet gjorde at styret i Eksportfinans forberedte at kundene måtte bli varslet om at det ville bli innført utlånstopp innen kort tid. Ettersom det i dag er svært vanskelig å få eksportfinansiering fra andre kilder enn Eksportfinans er selskapets betydning som tilbyder av eksportfinansiering viktigere enn noen sinne.

For å sikre at norske bedrifter fortsatt vil få tilbud om finansiering av eksportkontrakter som kvalifiserer for statlig støttede lån fra Eksportfinans, fremmer Regjeringen forslag om at staten skal tilby Eksportfinans markedsmessige lån på bestemte vilkår.

For nærmere orientering om Eksportfinans ASA, CIRRLån, 108-ordningen, forslaget om statlige lån til Eksportfinans ASA, EØS-avtalens forbud mot

statsstøtte, økonomiske og administrative konsekvenser og endret målkategori plassering for Eksportfinans ASA, vises det til proposisjonen.

Forslaget om statlige lån til Eksportfinans innebærer at selskapet skal kunne gis lån fra statskassen i 2009 og 2010. Rammen for lånene settes med utgangspunkt i Eksportfinans behov for CIRRL-kvalifiserte lån. Behovet er for 2009 anslått til ca. 30 mrd. kroner. Løpetiden på lånene er inntil fem år med en markedsmessig rente i tråd med avtale inngått mellom Nærings- og handelsdepartementet og Eksportfinans ASA. Lån fra statskassen budsjetteres under (nytt) kap. 2428, mens avdrag/tilbakebetaling blir ført i statsregnskapet under (nytt) kap. 5328. Lån og avdrag bruttoføres, dvs. at beløpene utgifts- og inntektsføres hver gang selskapet tar opp eller tilbakebetaler et lån. Rentene som Eksportfinans skal betale på lånene, inntektsføres under (nytt) kap. 5628. Størrelsen på eventuelle renteinntekter er svært usikker. Det er derfor ikke foreslått noen inntektsbevilgning. I forslaget til budsjettvedtak er det lagt til grunn en antakelse om at Eksportfinans i 2009 utelukkende vil ta opp statlige lån med lengre løpetid enn ett år. Det vil da ikke være aktuelt å foreslå noen inntektsbevilgning for avdrag som følge av låneordningen i statsbudsjettet for 2009.

For 2009 foreslås følgende bevilgning:

Kap. 2428 (nytt) Eksportfinans ASA

POST 90 LÅN

Det foreslås en bevilgning på 30 mrd. kroner som skal dekke utbetaling av nye lån og refinansiering av lån som forfaller til betaling i løpet av 2009. Bevilgningsanslaget er beheftet med usikkerhet, og Regjeringen vil om nødvendig foreslå bevilgningsendring i forbindelse med endring av budsjettet våren eller høsten 2009.

2. KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Alf E. Jakobsen, Rolf Terje Klunghland, Torgeir Micaelsen, lederen Reidar Sandal, Eirin Kristin Sund og Marianne Aasen, fra Fremskrittspartiet, Gjermund Hagesæter, Ulf Leirstein, Jørund Rytman og Christian Tybring-Gjedde, fra Høyre, Svein Flåtten, Michael Momyr og Jan Tore Sanner, fra Sosialistisk Venstreparti, Magnar Lund Berge og Ingunn Gjerstad, fra Kristeleg Folkeparti, Aud Kvalbein, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, og fra Venstre, Lars Sponheim tar omtalen i proposisjonen til orientering, og slutter seg til Regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti er opptatt av å få fortgang i arbeidet med konkrete tiltak som trykker arbeidsplasser og verdiskapingen fremover. En er inne i en svært utfordrende situasjon for norsk økonomi. Både Statistisk sentralbyrå og NHO spår negativ vekst i fastlandsøkonomien i 2009, som i tilfelle blir første gang på 20 år. Disse medlemmer har lenge ment at Regjeringen burde handle raskere og ta nye grep for å hindre at krisen her hjemme forsterker seg. Disse medlemmer viser til at flere opposisjonspartier inviterte Regjeringen til "kriseforlik" og dialog om prioritering av virkemidler allerede tidlig i november. Det er også påpekt overfor Regjeringen at de kunne satt i gang tiltak i forbindelse med den ordinære budsjettbehandlingen. Disse medlemmer er redd for at levedyktige bedrifter og lønnsomme investeringer har blitt rammet unødige hardt av en regjering som har sett alvoret altfor sent.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at det i lengre tid har vært bekymring rundt situasjonen for Eksportkreditt, og flere partier har ved flere anledninger tatt situasjonen opp med Regjeringen. Disse medlemmer er av den oppfatning at Regjeringen også på dette området har utvist manglende evne til raskt å oppfatte situasjonens alvor, og til å iverksette nødvendige tiltak. Disse medlemmer viser til at Regjeringen 27. november 2008 markedsførte tiltak til Eksportfinans på følgende måte:

"Regjeringen sikrer arbeidsplasser i eksportbedrifter."

Disse medlemmer frykter tvert imot at Regjeringens sene inntreden er en fare for norske arbeidsplasser.

Disse medlemmer viser i denne forbindelse til at Høyres stortingsrepresentant Torbjørn Hansen 30. oktober 2008 stilte nærings- og handelsminister Sylvia Brustad følgende spørsmål: "Hvordan vurderer Regjeringen situasjonen i Eksportfinans og Kommunekreditt, og hva vil Regjeringen gjøre for å sikre at disse to institusjonene fungerer hensiktsmessig i en tid med krevende forhold i finansmarkedet?" Av svaret av 6. november 2008 fremgikk det ikke at Regjeringen hadde mottatt bekymringsmeldinger fra Eksportfinans, blant annet om at aktiviteten stod i fare for å stoppe opp. Disse medlemmer mener dette er informasjon som var av betydning for Stortingets muligheter til å vurdere om de riktige tiltak var iverksatt. Av svaret fremgikk det videre:

"Regjeringen la 12. oktober fram en tiltakspakke rettet mot banknæringen og forholdene i finansmarkedene. Tilsvarende er det internasjonalt under gjennomføring omfattende tiltak for å sikre funksjonaliteten av finansmarkedene. Når disse tiltakene har fått virke vil dette også bedre innlånsforholdene i de markedene hvor Eksportfinans vil låne."

Disse medlemmer mener dette tyder på at nærings- og handelsministeren så sent som 6. november ikke var innforstått med at bankpakken ikke løste problemene til eksportindustrien og Eksportfinans.

Disse medlemmer vil vise til at det fremgår av brev av 28. oktober 2008 fra Eksportfinans til Regjeringen, med henvisning til møte 12. august 2008:

"Vi har ikke mottatt noen konkret tilbakemelding om eventuell videre prosess etter vårt møte."

Disse medlemmer mener på denne bakgrunn at Nærings- og handelsdepartementet ikke har hatt en tilstrekkelig dialog med Eksportfinans, og at departementet ikke har handlet med den nødvendige aktpågivenhet og hurtighet som hensynet til norske arbeidsplasser krever.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet registrerer at Regjeringen motvillig har kommet med såkalte krisepakker, til bl.a. finansnæringen, og eksportindustrien. Disse medlemmer mener det er riktig å komme med tiltak, men at tiltakene burde vært flere og bedre koordinert, og viser til Fremskrittspartiets alternative forslag til statsbudsjett for 2009, jf. Budsjett-innst. S. I (2008–2009), hvor disse medlemmer fremmet forslag for å møte finanskrisen. Disse medlemmer foreslo bl.a. betydelige større økonomiske rammer for økte investeringer og store skatte- og avgiftslettelser. Disse medlemmer synes det er et skritt i riktig retning at Eksportfinans får anledning til gi norsk

næringsliv finansieringsmuligheter i en ekstremt vanskelig situasjon, men er i tvil om Regjeringens forslag er tilstrekkelig store. Disse medlemmer håper Regjeringen i fremtiden er mer lydhør over for næringslivet, økonomer og disse medlemmers forslag mht. å forbedre rammebetingelser til næringsliv og folk flest.

Disse medlemmer viser til at norsk fiskerinæring eksporterer for nær 40 mrd. kroner pr. år. Disse medlemmer er oppmerksom på at fiskerinæringen står foran store utfordringer de kommende årene pga. den globale finanskrisen. Disse medlemmer viser til skriftlig spørsmål nr. 200 fra stortingsrepresentant Øyvind Korsberg til fiskeri- og kystministeren om fiskerinæringens problemer som følge av finanskrisen. Svaret fra statsråden viser til Regjeringens tiltakspakke overfor bankene som skulle være løsningen på utfordringen for fiskerinæringen. Disse medlemmer viser videre til replikkveksling mellom Korsberg og fiskeri- og kyst-

ministeren 27. november 2008, under behandlingen av statsbudsjettet for 2009, om situasjonen for fiskerinæringen, der statsråden viser til at de tiltak Regjeringen har kommet med ivaretar næringens behov. Onsdag 10. desember 2008 i avisa Fiskeribladet Fiskaren innrømmer imidlertid statsråd Helga Pedersen at fiskerinæringen er rammet av finanskrisen og at det skal komme en tiltakspakke i januar/februar for å hjelpe næringen.

Disse medlemmer synes det er uheldig at statsråd Helga Pedersen ikke skjønnte alvoret tidligere når det gjaldt situasjonen for fiskerinæringen, og disse medlemmer oppfordrer nå Regjeringen til å ha en tett dialog med næringen for å finne en løsning på de økonomiske utfordringene som fiskerinæringen står overfor. Disse medlemmer forventer at løsningen for fiskerinæringen kommer på plass snarest, og før den såkalte pakken som er varslet i januar/februar.

3. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I statsbudsjettet for 2009 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Inntekter			
2428	(nytt)	Eksportfinans ASA	
	90	Lån, bevilges med	<u>30 000 000 000</u>

Oslo, i finanskomiteen, den 16. desember 2008

Reidar Sandal
leder

Rolf Terje Klungland
ordfører

